

Yttrande från Regionkommittén om ”en strategisk europeisk ram för internationellt vetenskapligt och tekniskt samarbete”

(2009/C 200/02)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén vill påpeka att de lokala och regionala myndigheterna har en särskilt viktig roll att spela i arbetet för att förverkliga det europeiska området för forskningsverksamhet.
- Regionkommittén understryker att Europeiska kommissionen och medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att faktiskt och till fullo involvera de lokala och regionala myndigheterna i arbetet med initiativ med anknytning till det europeiska området för forskningsverksamhet.
- Regionkommittén erkänner behovet av samarbete mellan EU och grannländerna inom vetenskap och teknik. I detta sammanhang bör våra grannländer delta, inte bara i EU:s ramprogram för forskning, utan även i övriga dimensioner av det europeiska området för forskningsverksamhet, t.ex. samordning av forskningsprogram och forskningsinfrastruktur, tillämpning av principer om kunskapsdelning och problemfri rörlighet för forskare.
- Regionkommittén vill att användningen av det sjunde ramprogrammet, strukturfonderna, ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation samt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samordnas, eftersom detta krävs för EU:s konkurrenskraft och för samverkans effekter mellan sammanhållning, forskning, högskoleutbildning och innovationsstrategier på nationell och regional nivå, såsom ReK förklarar i tidigare yttranden.

Föredragande: Jyrki Myllyvirta (FI-PPE), borgmästare i Lahtis

Referensdokument

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet. En strategisk europeisk ram för internationellt vetenskapligt och tekniskt samarbete

KOM(2008) 588 slutlig

I. POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTENS STÅNDPUNKT

Relevans för den lokala och regionala nivån och ReK

1. Regionkommittén vill påpeka att de lokala och regionala myndigheterna har en särskilt viktig roll att spela i arbetet för att förverkliga det europeiska området för forskningsverksamhet. De är centrala aktörer i arbetet med att utveckla regionala forsknings- och innovationsstrategier. De har ofta forskningsinstitutioner under sig och stöder innovativa miljöer eftersom de har den erfarenhet som behövs. Förvaltningarna i städer och regioner brukar dessutom oftast ha erkända lagstiftningsbefogenheter och egna forskningsbudgetar. De kan annars också vara viktiga drivkrafter bakom och initiativtagare till FoU-verksamhet. Ett effektivt och välfungerande institutionellt system på lokal och regional nivå är mycket viktigt för planering och genomförande av framgångsrik och givande forskningsverksamhet.

2. De lokala och regionala myndigheterna hör därför till de viktigaste parterna i politiska strategier och initiativ som syftar till att fördjupa och, ännu viktigare, bredda det europeiska området för forskningsverksamhet, framför allt dess vision om en stark forskning och starka akademiska institutioner i innovativa miljöer samt internationellt samarbete och samordning av forskningsverksamhet.

3. ReK betonar städernas och regionernas viktiga roll i arbetet med att utveckla innovativa miljöer. Deras agerande får betydande återverkningar på såväl genomförandet av det europeiska forskningsområdet i fråga om rörligheten bland forskare (eftersom endast mångsidiga, toleranta och innovativa miljöer lockar forskare) som på utvecklingen av forskningsinfrastruktur. Som exempel kan man nämna lokal innovationspolitik, teknikcentrum, företagskuvöser, vetenskapsparkar och riskkapitalfonder (1).

Allmänna kommentarer

4. Regionkommittén anser att det föreslagna initiativet är ett viktigt bidrag till insatserna för att fördjupa och bredda det europeiska området för forskningsverksamhet. I sitt yttrande om "Europeiska området för forskningsverksamhet – nya utsikter" (1) underströk kommittén att man måste intensifiera arbetet med att skapa det europeiska området för forskningsverksamhet som ett steg mot målet att göra Europa till det mest dynamiska ekonomiska området i världen (2).

5. Regionkommittén understryker att Europeiska kommissionen och medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att faktiskt och till fullo involvera de lokala och regionala myndigheterna i arbetet med initiativ med anknytning till det europeiska området för forskningsverksamhet (2). Kunskap och innovation måste bli drivkraften för ekonomin. De lokala och regionala myndigheternas aktiva deltagande i det europeiska forskningsområdet bidrar till ökad produktivitet och konkurrenskraft.

6. Regionkommittén påpekar att städerna och regionerna är särskilt viktiga i det internationella vetenskapliga och tekniska samarbetet. Inom ramen för sin forskningspolitik och genom stödjande ramvillkor för programplanering, struktur och lagstiftning bidrar städerna och regionerna i hög grad till att skapa ett europeiskt mervärde inom forskningsverksamheten och till arbetet med att skapa ett levande europeiskt område för forskningsverksamhet (1).

7. Regionkommittén ställer sig positiv till meddelandet, framför allt till målet att stärka EU:s vetenskapliga och tekniska bas, öka näringslivets konkurrenskraft och bidra till att hantera de globala utmaningarna inom ramen för ett "globalt ansvar".

8. Regionkommittén påminner Europeiska kommissionen om att den på nära håll kommer att övervaka den överenskomna principen om att involvera städer och regionala myndigheter, samt intressenter som universitet och forskningsorganisationer, civilsamhället och affärlivet, som aktivt bör engageras i ERA:s styrning (3) och de hänvisningar som gjorts till respekten för subsidiaritetsprincipen och principen om variabel geometri.

9. Regionkommittén erkänner behovet av samarbete mellan EU och grannländerna inom vetenskap och teknik. I detta sammanhang bör våra grannländer delta, inte bara i EU:s ramprogram för forskning (4), utan även i övriga dimensioner av det europeiska området för forskningsverksamhet, t.ex. samordning av forskningsprogram och forskningsinfrastruktur, tillämpning av principer om kunskapsdelning och problemfri rörlighet för forskare (5).

(3) Rådets slutsatser om lanseringen av "Ljubljana-processen" att fullt ut förverkliga det europeiska forskningsområdet, 30 maj 2008.

(4) Se kommissionens meddelande KOM(2006) 724 av den 4.12.2006 om en allmän strategi för att göra det möjligt för de partnerländer som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken att delta i gemenskapens organ och gemenskapens program.

(5) KOM(2007) 161 slutlig.

(1) CdR 83/2007 fin.

(2) CdR 283/2008 fin.

10. Regionkommittén framhäver vikten av vetenskapligt och tekniskt samarbete med grannländerna, som också kan få stor inverkan på den regionala utvecklingen inom EU. Detta kan gälla Ryssland och dess stora vetenskapliga och tekniska kapacitet, men också länder i Östeuropa, på Balkan och i Medelhavsområdet som inte är medlemmar av EU.

Vikten av EU:s befintliga forskningsprogram och finansieringsinstrument för att öppna det europeiska området för forskningsverksamhet

11. Regionkommittén välkomnar åtgärderna för att ge grannländerna tillträde till det sjunde ramprogrammet och ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation. Detta skulle ge dessa program ytterligare en territoriell dimension.

12. Regionkommittén påminner om slutsatserna från det europeiska forskningsområdets expertgrupp ⁽¹⁾ om den allt större roll som berörda parter på nationell och regional nivå spelar i arbetet med att utveckla viktiga nya europeiska initiativ, t.ex. ERA-Net, Eurostars, Europeiska institutet för innovation och teknik, gemensamt teknikinitiativ och klusteralliansen.

13. Regionkommittén vill att användningen av det sjunde ramprogrammet, strukturfonderna, ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation samt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samordnas, eftersom detta krävs för EU:s konkurrenskraft och för samverkans effekter mellan sammanhållning, forskning, högskoleutbildning och innovationsstrategier på nationell och regional nivå, såsom ReK förklarar i tidigare yttranden ⁽²⁾.

14. Regionkommittén betonar med eftertryck att den europeiska forsknings-, utbildnings- och innovationskapaciteten måste utökas genom stöd till forskningsinfrastruktur, forskning till stöd för små och medelstora företag, regionala forskningsdrivna kluster, genom att man frigör forskningspotentialen i EU:s "konvergensregioner", frågor om "vetenskap och samhälle" och övergripande aktiviteter inom det internationella samarbetet ⁽³⁾.

15. Regionkommittén förespråkar en bred tolkning av innovationskonceptet som omfattar samhällsvetenskap och humaniora och en fruktsam interaktion mellan dessa och den lokala kulturen i städerna och regionerna.

16. Regionkommittén påpekar att den kritiska massa man eftersträvar för forskningsinstitutioner och internationella nätverk beror på vilken fråga det handlar om, det tematiska området och deltagarna. Man bör inte tillämpa en universallösning på samtliga internationella partnerskap.

⁽¹⁾ Rapporten från det europeiska forskningsområdets expertgrupp "Öppnande mot omvärlden – internationellt samarbete på det vetenskapliga och tekniska området".

⁽²⁾ CdR 263/2007 fin.

⁽³⁾ CdR 155/2005 fin.

17. Regionkommittén påminner om målsättningarna i grönboken ⁽⁴⁾: en lämplig jämvikt mellan institutionell och konkurrensbaserad finansiering. Regionkommittén uppmanar, med hänvisning till de ståndpunkter som den framfört i tidigare yttranden i närbesläktade frågor, till fortsatt diskussion om vilken jämvikt som bör uppnås mellan institutionell och konkurrensbaserad finansiering.

18. Med hänvisning till sina tidigare synpunkter ⁽⁵⁾ är Regionkommittén benägen att sätta större tillit till forskare och forskarsamfund när det gäller att välja ut intressanta och nyttiga forskningsområden, samt till frivillig (*bottom-up*) och horisontell nätverksbildning än till hårdhänt toppstyrning och det ritualiserade samarbete som detta leder till.

19. Regionkommittén anser att man måste se till att det råder konsekvens i den policy som tillämpas för program som omfattar flera nivåer och aktörer, framför allt för program med partner från länder utanför EU, men detta förutsätter ett effektivt decentraliserat flernivåstyre ⁽²⁾.

Forskares rörlighet inom EU

20. Kommittén instämmer helt och fullt i att forskarnas rörlighet är en viktig aspekt av det internationella vetenskapliga och tekniska samarbetet och betonar följande:

— Kommittén anser att framsteg i fråga om forskares rörlighet, däribland nödvändiga anpassningar av lagstiftningen på områdena uppehållsrätt och pensioner och understödande åtgärder för att underlätta forskarnas familjesituation, borde betraktas som särskilt viktiga för utvecklingen av det europeiska området för forskningsverksamhet ⁽⁵⁾.

— Man bör förbättra karriärmöjligheterna och forskarnas rörlighet ⁽⁶⁾ genom att fastställa en optimal blandning av politiska åtgärder med nationella och europeiska instrument och ytterligare utveckla alla forskares färdigheter. Man måste stimulera intresset för forskning och innovation i samhället, framför allt bland ungdomar.

21. ReK vill påpeka att man också måste locka toppforskare från länder utanför Europa och betonar den betydelse som EU:s program för rörlighet (t.ex. Marie Curie-programmet) har. Kommittén välkomnar också de stödåtgärder som vidtagits i vissa regioner i form av program för forskare som vill återvända ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ KOM(2007) 161 slutlig.

⁽⁵⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽⁶⁾ Dokument om huvudfrågor – bidrag från rådet (konkurrenskraft) till Europeiska rådets vårmöte.

Global forskningsinfrastruktur och öppna forskningsprogram

22. Regionkommittén instämmer i slutsatserna från mötet inom rådet (konkurrenskraft) den 30 maj 2008, som uppmanade kommissionen och medlemsstaterna att stödja de lokala och regionala myndigheterna när de ansöker om, bygger och genomför modern forskningsinfrastruktur. I detta sammanhang har kommittén föreslagit

- att man ser till att de lokala och regionala myndigheterna helt och fullt involveras i arbetet med att utveckla färdplanen för Europeiska strategiska forumet för forskningsinfrastruktur (ESFRI) ⁽¹⁾ och framför allt i arbetet med att prioritera de 35 nyckelprojekt av europeiskt intresse som redan godkänts,
- att man tar hänsyn till de lokala och regionala myndigheternas betydelse och deras engagemang i de europeiska forskningsinfrastrukturerna,
- att man ser till att de lokala och regionala myndigheterna verkligen involveras i en effektiv styrning av de europeiska forskningsinfrastrukturerna ⁽²⁾.

23. Regionkommittén betonar hur viktiga de lokala och regionala myndigheterna är i arbetet med att främja de gemensamma forskningsprogrammen, även de program som länder utanför EU deltar i, eftersom de har större kännedom om den specifika lokala situationen i fråga om vetenskap, teknik och ekonomi och därför vet när det krävs samarbete på områden av strategisk betydelse ⁽³⁾. Vissa regioner i Europa deltar redan med framgång i samarbetet för att samordna instrument för olika forskningsprogram. Detta är fallet t.ex. i projekten ERA-Net. Liksom medlemsstaterna bör städerna och de regionala myndigheterna involveras i arbetet med att främja samarbetsavtal inom ramen för den gemensamma programplaneringen ⁽⁴⁾.

Subsidiaritet, proportionalitet och bättre lagstiftning

24. Regionkommittén noterar att kommissionen i sitt meddelande inte tar hänsyn till alla lokala och regionala aspekter och inte lägger fram någon konsekvensbedömning för meddelandet.

Bryssel den 21 april 2009

Detta yttrande handlar om de lokala och regionala myndigheternas befogenheter och framhäver den särskilda betydelse som det internationella vetenskapliga och tekniska samarbetet har för städer och regioner.

II. BILAGA

Bakgrundsinformation om Europeiska kommissionens meddelande

Detta meddelande utarbetades som svar på rådets slutsatser från februari 2008 och är ett av fem initiativ från kommissionens sida som tillkommit efter offentliga debatter om framtiden för det europeiska området för forskningsverksamhet ⁽⁵⁾ och om globaliseringen av informationssamhället. Det är också en uppföljning på slutsatserna från 2005 års världstoppmöte om informations-samhället (WSIS).

Kommissionen ville med detta meddelande öka Europas forskningsansträngningar och göra det enklare att använda ny teknik för att på ett mer effektivt sätt bemöta de stora utmaningar som samhället står inför i dag.

För att tillgodose behovet av att ytterligare fördjupa och bredda det europeiska området för forskningsverksamhet genom ökat samarbete med internationella partner har man gjort det sjunde ramprogrammet för forskning tillgängligt för deltagare utanför EU och tagit med flera nya instrument för att stimulera internationellt samarbete. Det sjunde ramprogrammet omfattar dock bara en liten del av all forskning i Europa. I meddelandet föreslås därför en ny europeisk ram som består av ett antal nyckelprinciper och riktlinjer för åtgärder. Åtgärderna inom denna ram kommer att stärka de offentliga och privata aktörerna i Europa i samspelet med partner och konkurrenter i andra delar av världen. Den ram som föreslås kommer att bidra till den fria rörligheten för kunskap – "EU:s femte frihet" – på global nivå, till att höja Europas profil i fråga om vetenskap och teknik i världen och till att sprida europeiskt kunnande om informations- och kommunikationsteknik i världen. Det kommer att ge det europeiska området för forskningsverksamhet en plats på världskartan, ett område öppet för världen, och öka Europas konkurrenskraft i den globala ekonomin ⁽⁶⁾.

Regionkommitténs ordförande

Luc VAN DEN BRANDE

⁽¹⁾ Europeiska strategiska forumet för forskningsinfrastruktur, <http://cordis.europa.eu/esfri/home.html>

⁽²⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽³⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁴⁾ CdR 283/2008 fin.

⁽⁵⁾ SEK(2008) 430, 2.4.2008.

⁽⁶⁾ Kommissionens meddelande "En strategisk europeisk ram för internationellt vetenskapligt och tekniskt samarbete", KOM(2008) 588.